Ч. 86 (13.325). Львів, четвер 6. квітня 1933. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

ГІТЛЕР І ЖИДИ.

З приводу одноденного господарського бойкоту жидів у Німеччині.

Львів, 4. квітня 1933.

В останню суботу Німеччина мала видовище мабуть єдине в історії світа: організованого бойкоту всіх істнуючих на терені великодержави жидівських крамниць та торговельних фірм і підприємств. Річ не в самому гаслі бойкоту жидів, бо воно невідлучний атрибут кожного антисемітизму і таке старе, як старий той антисемітизм. Річ тільки в могучій і прецизній організації, з якою те гасло в суботу вперше у Німеччині реалізовано, у величезному обемі бойкотової акції, та ще більше — у підложу, на якому та бойкотова акція вибухла.

Найбільш знаменною рисою нинішньої антисемітської кампанії у Німеччині, це її — так мовити офіціяльний — оборонний а не наступний характер. Звичайно, що у кожній затяжній боротьбі двох світів, двох народів чи двох ідей, важко буває ствердити, хто ту боротьбу розпочав перший і де кінчається зачіпка, а де починається оборона. А всеж, коли мова йде про боротьбу молодого німецького націоналізму з жидами, як могучою міжнародньою силою, можна деякі факти устійнити.

До них належить безперечний факт, що антисемітську пропаганду вели гітлерівці ще перед своїм приходом до влади і вони теж ніколи не крилися, що антисемітизм є нерозривно звязаний з їх ідеольогією. Ідея національного відродження німців не є пустим згуком. Досить пригадати, що німці були до недавна народом, який постачав найбільше число ренеґатів усім народам світа! Ця легкість, з якою цілі німецькі родини денаціоналізувались у користь росіян, поляків, французів чи англійців, була одним з головних арґументів націонал-соціялістичного руху, що — мовляв — німці не мають вкоріненого почуття національної спільноти, що вони є у своїй психіці інтернаціоналістами і що ту психіку треба ґрунтовно змінити. А при пошуканці винуватців такого інтернаціонального сформування німецької психіки — ідеольоги націонал-соціялістів вказували на переможний вплив жидів. Так чи інакше — жиди фіґурували як неґативний чинник в ідеольоґії гітлеризму, а це у свою чергу не могло настроювати захоплююче жидів до Гітлера та націонал-соціялістичного руху.

Іншим безперечним фактом є величезна відсоткова участь жидів серед німецьких комуністів і соціялістів, себто тих інтернаціональних організацій, яким націонал-соціялісти — знову слушно чи неслушно приписують усі нещастя Німеччини за минулих 15 літ і від яких сподіються усього найгіршого в будуччині. Цей непропорціонально великий відсоток жидів-комуністів став одною із причин зросту німецького антисемітизму. Відомож, що такі течії, як національно-расова ненависть, проявляються у моментах державного перевороту чи кожного іншого потрясення з неминучою брутальністю і що годі терплять одиниці — найменш винуваті.

Тому годі дивуватися жидам, які — схвильовані кількалітньою антисемітською пропаґандою, погрозами і заповідями найгіршого терору на випадок приходу до влади,— розпочали неперебірчиву протигітлерівську пропаганду, коли Гітлер справді став на чолі уряду. Однак ця пропаґанда таки мабуть переступила межі: доказом можуть послужити ті звістки, які ми вичитуємо щоденно на цілих сторінках преси та яких величезна більшість безумовно виходить зпід пера журналістів жидівських. Згідно з тими звістками нинішня Німеччина є пеклом, супроти якого відносини у Совітах є раєм.

Кампанія міжнародньої преси, на яку переможний вплив має жидівський капітал та жидівський публіцистичний світ, стала поважно загрожувати не тільки екзистенції уряду Гітлера, але й міжнародньому престіжеві Німеччини. І ось націонал-соціялісти проголосили „пробний бойкот“ жидів, як відповідь на „пропаґанду страхіть“. Всеж цікаво, що раніше не казалося про ніяку „пробу“ та що бойкот звужено до одного дня майже в останній хвилині. Зпід бойкоту нац.-соціялісти вийняли теж ту ліберальну німецьку пресу, яка є в жидівських руках. З великою рішучістю перестерігали теж збереження спокою підчас бойкотової акції і вистерігалися актів погромницького насильства. В суботу вечір почали теж знімати з усіх жидівських крамниць і підприємств бойкотові наліпки, стягнули всі боївки зпід жидівських крамниць та оголосили „перерву“ до середи: в міжчасі, мовляв, жиди у цілому світі повинні заперестати протинімецьку „пропаґанду страхіть“, бо коли її не заперестануть, тоді німці вестимуть господарський бойкот жидів, аж до повної їх матеріяльної руїни.

Таким робом війна між режімом Гітлера і жидами дійшла до кульмінаційної точки. Однак істнують познаки, що вона справді буде злагіднена з обох сторін і що доведе до якогось „модусу вівенді“ — хоч навіть і при збереженні засадничого антисемітизму гітлерівців та засадничої ворожнечі жидів до антисемітського німецького націоналізму. Річ у тому, що і уряд Гітлера мусить здавати собі справу з величезних шкід, які можуть йому заподіяти незрівняно-солідарні впливи всіх — по всьому світі розсіяних — жидів, і жиди теж не можуть не доцінювати сили побідної націоналістичної німецької течії. Та течія безумовно моглаб зруйнувати 600.000 заможних німецьких жидів, зруйнувати велике жидівське національне майно та могутні жидівські станиці на території Німеччини. Але й світовому жидівському капіталові не залежить на новому банкроцтві німецького державного господарства, яке булоб потрясенням, що вдарилоб назад по жидівській фінансієрі.

Тому множаться звістки, що нпр. американські та англійські жидівські організації рішаються менше уваги присвячувати німецьким справам. Протигітлерівська кампанія безумовно не припинеться, бо крім жидів є ще нпр. народи Малої Антанти та поляки безпосередньо заінтересовані в упадку Гітлера. А проте форми тої кампанії може таки будуть звужені і змякшені, будуть більше зведені до рямців правди та будуть більше вистерігатися фабрикування страхіть, які ані газетного читача не інформують про суть гітлеризму, ані самим жидам не приносять користи, а всіх німців, без огляду на їх партійну приналежність, непотрібно озлоблюють. Мабуть теж і гітлеризм, навчений досвідом останніх тижнів, буде більше рахуватися з міжнародніми впливами жидів і змінить супроти жидів політику, яка таку бурю викликала у цілому світі.

Европа і питання кольоніяльних мандатів.

(Японія як „щасливий посідач“. — Клопіт Ліґи Націй. — Ревізіонізм і німецькі кольонії. — Надії Італії, Німеччини і Польщі.)

У звязку з виступленням Японії з Ліґи Націй виринуло питання: що станеться з кольоніяльними мандатами, які після війни отримала Японія від Ліґи Націй? Як відомо — німці у версайському трактаті (арт. 119) зреклися усіх прав до своїх кольоній, що в сумі представляли 2 і пів міл. кв. кільометрів, у користь держав Антанти. Ці кольонії разом з деякими турецькими посілостями перейшли після правного оформлення їх у систему міжнародніх мандатів під верховний нагляд Ліґи Націй, яка поділила мандати поміж В. Британію, Францію, Бельґію і Японію.

Японії дістались 3 ґрупи островів на Великому Океані, а саме: Кароліни, Маріяни і Маршаль, та ще Кіяв-Чав на азійському континенті. Тепер, після розриву токійського уряду із Женевою, виходилоб, що все те треба звернути. Добровільно? Про це і не думають японці. Вони саме тепер вибрали Кароліни на базу своєї воєнної фльоти, себто вважають їх своєю довічною власністю.

Цікаве, що редаґований у часі ідилічної згоди держав Антанти пакт Ліґи Націй не передбачує теоретично навіть такої ситуації, як та, що тепер витворилася (необхідність відібрання мандату). Поміж причинами вигаснення мандату, що їх містить у собі пакт, є сказано про евентуальне збройне завоювання мандатової території, очевидно не членом Ліґи. Колиб цю клявзулю пристосувати до сучасної ситуації на Дал. Сході, то можна вважати, що мандат Японії вигас, а згадані повімецькі кольонії стали „юре кадуко“ власністю японського завойовника, вже нечлена Ліґи.

Чи з таким розумінням справи погодиться Ліґа Націй, чи буде шукати шляхів до ревіндикації своєї єридичної власности — це питання залишається покищо отверте. А заінтересована в ньому не лише престіжово Ліґа Націй, але теж такі держави як Італія, Німеччина, ба навіть Польща (зовсім поважно!). Вони не так рефлектують саме на ці в більшости жемчужно-вапняні і вульканічні острови, як вяжуть із цим своєрідним правним конфліктом можливість нового поділу мандатів, себто ревізії дотеперішнього стану і створення нових міжнародніх правних норм у цій матерії.

Італію скривдила колись Ліґа Націй при репартиції кольоніяльних теренів. Це стало головним елементом італійсько-французької незгоди і не зважаючи на заходи Франції, аби наново змонтувати приязні взаємини, обі латинські сестри чужіші собі сьогодні, ніж колинебудь давніше. Побіда гітлеро-фашизму в Німеччині остаточно закріпила італійсько-німецьку приязнь, обєднуючи двох носіїв ревізіонізму, в якому справа нового розділу кольоній грає теж поважну ролю.

„Зріст населення (природний річний приріст Італії 440.000) поставив перед нами 3 альтернативи — сказав в одній із своїх великих промов у Медіолямі, Мусоліні. — Ось вони: засудити себе на безплодність, — італійці занадто інтеліґентні, аби таке робити, — провадити війну, або найти можливість приміщення нашого надміру населення... За цю можливість добуття кольонізаційних теренів італійці завзято розбиваються, а минулого року посол Бараджіоля в римському парляменті домагався „приворожити переконуючі засоби“ для отримання африканських кольоній (Камерун!)!

Німеччина, що після воєнної невдачі втратила весь свій кольоніяльний дорібок і сьогодні не має ані 1 кв. кільометра поза Европою, не спускає очей з можливости відібрання своєї недавньої власности. Три великі громадянські організації, що разом мають кількасот тисяч членів, актуалізують в краю і за кордоном німецьке кольоніяльне питання. В 1930 р. в часі влади лейбу-

ристів у Англії зуміли німці зєднати для ідеї звороту кольоній поважний ґурт політиків. Ревізіонізм версайського трактату дотично його 119. артикулу має теж своїх прихильників і в Америці, хоч вся енерґія Німеччини звернена тепер передовсім на ревізію її европейських кордонів. Це властиво є причиною, чому так богато чуємо про „поморський коридор", а так мало про кольонії. Німці визнають тактику „консеквентної черговости"...

Як член Мандатової Комісії Німеччина є весь час у курсі діла кольоніяльних мандатів. Вона разом з іншими членами контролює щорічні звідомлення держав-мандаторів і оцінює з точки правних приписів. Крім того веде вона далі кольонізаційну політику і постійна інвазія нових кадрів німецьких кольоністів нпр. до Танґаніки (Сх. Африка) викликає поважне занепокоєння в анґлійських колах (мандатар — Анґлія). Зокрема давні економічні звязки Німеччини з кольоніями у великій части залишились і будять зависть інших держав.

Щасливий збіг обставин, що Польщі дав характер приморської держави, зродив ще одного рефлектанта на заморські кольонії. Добути ці кольонії в сьогоднішніх часах — коли земний ґльоб давно розпарцельований — є дійсно не легко. Про оружне захоплення їх Польща думати не може, так само наслідком фінансової неспроможности закупно кольоній лежить поза межами реальних можливостей. Проте Польща думає про кольонії! Вона рахує на ревізію справи розділу кольоніяльних мандатів разом з Італією і німцями, хоч ревізію европейських кордонів трактує як провокацію. Вона вспіла вже оформити т. зв. „кольоніяльну політику". Історія і напрямні цієї політики — це тема нашої чергової статті.

В. Север.

Персональні зміни в уряді УСРР.

„Неодмінний" голова Ради комісарів УСРР. — Нові люди в уряді. — Балицький знов на чолі ДПУ.

У харківському уряді УСРР зайшли деякі персональні зміни, які ніякого сутнього значіння для комуністичної політики на Україні не мають. Та все ж варто ці зміни занотувати. Деякі кола еміґрації і деякі пресові орґани намагаються доказувати, що ці персональні зміни мають глибокий політичний підклад. Одначе такого погляду ми не поділяємо і вважаємо ці зміни звичайним більшовицьким засобом реґенерації місцевого адміністративно-державного апарату в УСРР. На місце деяких старших комуністичних діячів прийшли молодші. В деяких випадках прийшли пересунення з одного відповідального становища на інше. Є в російських комуністів між іншим партійне правило про те, що одна людина не повинна займати одного і того самого становища довше ніж три роки. Самозрозуміле, що це правило має свої виїмки, а до виїмків між комуністами належить передовсім т. зв. стара комуністична ґвардія, тобто заслужені для комунізму старі передвоєнні діячі.

Пригляньмося тепер тим змінам. Від часу уступлення Християна Раковського зі становища голови Ради Народніх Комісарів УСРР займає це становище без перерви *Чубар*. Він став уже, так сказати, „неодмінним" головою уряду УСРР. Його заступниками стали: замісць Олександра Сербиченка, якого візвали на відповідальне становище до Москви, *Панас Любченко*, один із секретарів КП(б)У *Микола Скрипник* і *Кирило Сухомлін*. Досі М. Скрипник був, як відомо, комісарем освіти в уряді УСРР. У тому характері бачили ми його свого часу у Львові. Він є, як відомо, членом Української Академії Наук. Його заступив на становищі комісаря освіти *Володимир Затонський*, бувший голова галицького більшовицького уряду і бувший комісар народньої освіти УСРР перед попередником Скрипника Шумським на тому становищі. В останніх часах Затонський був комісарем робітничо-селянської інспекції. Його змінив на тому становищі один із заступників Чубара *Кирило Сухомлін*. Головою т. зв. плянової комісії, що входить до уряду УСРР, став *Микола Скрипник*, а його заступником лишився дотеперішній голова тієї комісії *Яким Дудник*. При всіх тих пересуненнях опинився без ніякого відповідального становища дотеперішній заступник Скрипника на становищі комісара освіти Олександер Карпека. Його місце в комісаріяті освіти заняв ославлений публіцист комуністичний, літературний критик і літературний чекіст на Україні *Андрій Хвиля*. Комісарем нутрішніх справ в уряді УСРР і одночасно головою Державного Політичного Управління на Україні (тобто чеки) став знов *Всеволод Балицький*, що пробув деякий час на становищі другого заступника Менжинського (голова чеки) у Москві. Першим заступником Балицького на становищі голови ДПУ в УСРР став дотеперішній його голова Станислав Реденс, другим заступником став дотеперішній заступник Реденса Карло Карльсон, а третім Сруль Мошкович Леплевський.

Є ще деякі персональні пересунення в КП(б)У, зокрема ж у секретаріяті цієї партії, які теж занотуємо. Ґенеральним секретарем КП(б)У є далі С. Косьор, що обняв це становище перед кількома роками по Кагановичеві, який тепер є, як знаємо, правою рукою Сталіна в політбюрі всесоюзної ком. партії у Москві. Заступниками Косьора стали: М. Попов (автор історії КП(б)У), Постишев (цей приїхав із Москви), Хатаєвич, Акулов, Терехов та Іванов.

Самозрозуміле, що всі наведені персональні зміни не матимуть ніякого впливу на характер політики московської урядової експозитури в Харкові, бо ця політика буде такою, як була досі.

Ревізіоністична кампанія проти Данії.

Після політичного перевороту в Німеччині загострилася німецька ревізіоністична кампанія проти Данії. Голова німецького союзу у Шлезвіґу і Гольштайні, бурмістр д-р Сіверс у промові виголошеній в Еґернферде, заявив, що Німеччина не буде дальше терпіти несправедливости з 1920 р. Границі треба піддати ревізії і то в користь Німеччини. Мусимо відобрати північний Шлезвіґ, говорив Сіверс. Данія мала держава і тут треба зробити перший вилім до підваження основ версайського трактату.

Данська преса подала промову Сіверса без коментарів.

Ревізія в „Дороп".

БЕРЛІН, 4. IV. ПАТ. Політична поліція перевела ревізію в домівці німецько-радянського товариства „Дороп" і в лябораторіях, що належать до того товариства. Ревізію мотивували познаками, що урядовці товариства управляють нелеґальну комуністичну пропаґанду. Пять осіб арештовано.

Замісць Ґренера Розенберґ?

„Хвиля" довідується з Берліна, що ґен. Ґренер, б. командант німецької окупаційної армії на Україні в 1918 р. уступив під натиском ґітлерівців зі становища куратора Українського Наукового Інституту в Берліні. Його наслідником має стати Розенберґ, шеф заграничного відділу національ-соціялістичної партії. Ґренер був одним із основників того інституту і протектором гетьманської еміґрації. Кажуть, що одним з головних мотивів усунення Ґренера було те, що його жінка походить з жидів. Однак на думку інформатора „Хвилі" справжньою причиною тієї зміни є рішення ґітлерівців підпорядкувати українську еміґрацію свому проводові. У звязку з тим діяльність згаданого інституту буде значно поширена.

Жид стріляє до поліції.

БЕРЛІН, 4. IV. ПАТ. Із Бресляву повідомляють про кріваву сутичку між відділами помічної поліції та жидівським купцем Ґасманом, у якого хотіли перевести ревізію. Ґасман дав до відділу, який прийшов до його мешкання, кілька крісових стрілів, ранячи кількох поліціянтів. Ґасмана арештовано з жінкою, сином і слугою. З трудом удалося оборонити арештованого перед обуреною юрбою і відвести на поліцію.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 6. КВІТНЯ 1933.

І. СВЄНЦІЦЬКИЙ.

На межі громадянства й естетики

(Декілька уваг з приводу українсько-французької вистави образів.)

З обовязку своєї служби директор музею мусить вислухати чимало думок відвідувачів вистави. Одні радіють, що нема на виставі ніяких „ізмів", інші раді би бачити більше образів одного або другого мистця; ще інші нічого особливого не находять на цій виставі, зокрема нема на деяких образах гарних рям — одні за старі, другі за прості. Є й такі голоси, що на цій виставі цікаве тільки те, що має виразно національні риси та реалістичне трактування сюжету. Дехто жаліє, що нема пролетарської тематики.

Одначе найбільше завваг подають ті, що самі і без Парижа великими й славними стали на рідній землі. Вонито просто таки показують, що такийто або сякийто модерний мистець, хоч і високо цінений на міжнародньому мистецькому ринкові, в дійсності „малює мізерно", „У нас тут 20 літ тому краще малювали", „Моя пятилітня дочка таки таксамо малює". Були й знавці „добрих" напрямків мистецтва, що без усякого „милосердя", мов ті старовітські педагоги", „quos di odere", між школярами, направо й наліво та на вирывки ставили... самі „двійки"! „Цей, мовляв, рисунку не знає", „той невлало фарби кладе", „онтой композиції не вміє"... До цих критиків прилучилися голоси з публики з анальогіями про те, що нема співу, як був спів такогото тенора зперед 30 літ, або такогото сопрана зперед стількито літ, або такого знавця мистецтва, як був їх знайомий... Одним словом: „як баба Палажка ще малим дівчам була".

Але вже найбільше завваг було від тих місцевих мистців, для яких з принципу чужа творчість буває менше вартною, коли й зовсім нехибленою або й мертвородженою. За місцевими артистами стояла громада споживачів їх творів, яка ясно бачить специяльність кожного „свого" мистця, та люблять образи, з яких „віє запашний леґіт рідних піль". Тут, очевидно, що цього роду глядачів, знавців і творців мистецтва нинішня вистава не може задовольнити, бо вона дійсно модерна, без „поліру" й соку для якогось місцевого смаку.

А проте учасники цієї вистави ходять собі здорові по Парижі та стверджують свою працю у ньому такими, а не іншими образами. Вони приймають ріжнонаціональних гостей у своїх ательє і на виставах, та в добрій злагоді живуть з відбирачами своїх творів. А мають вони їх також на щорічних міжнародніх виставах у великих осередках сучасного мистецького життя. Тут находять вони собі признання не тільки професійних знавців мистецтва, але й широких мас глядачів, що змучені одноманітною буденщиною свого життя, радо відпочивають душою перед творами світового мистецтва.

Безперечно, що це мистецтво зовнішньо інше від того мистецтва, яке більшину глядачів нинішньої вистави колись випадково могло глибше вразити. Але з цього ще не виходить, що сучасне мистецтво заперечує все попереднє мистецтво, або що колишнє мистецтво виключало появу сучасного. Наскільки все людське життя складається із смерти моментів минулих, на гробі яких виростає сучасність — то очевидно, завтра на гробі вчорашньої сучасности виросте майбутнє. З цього становища нема життя без смерти і смерти без життя: усе зміняється, усе пливе до нового так мало відомого. Одначе дехто бажав би дати особливіший напрямок і вигляд цьому завтрішньому сучасному і його майбутньому. У матеріялістичному розумінні історії, питання про ясно означений вплив одиниці чи збірноти на майбутні явища є навіть предметом пляномірної дослідної праці... Але на цій виставі нема творчости на замовлення і творів на попит та для експорту.

Тут що ні образ то якийсь етап розвитку мистця та його мистецької спроможности. Найцікавіші безперечно запрошені гості: майстер у майстра! Як добре вони окреслюють проблему поліхромної маси на площині, але в трьох-вимірній рамі (!), що є складовою частиною композиції (Тоцці, Ван Донґен, Северіні). Русява, круглолиця, синьоока ляля в синьому, з ніжним смараґдом в ушицях, з ниткою коралів золотистого янтару на молодому, пруживому бюсті — може нагадати неодному мрію молодости; а тут з мистецькою спробою сучасної дуже упрощеної і глибоко продуманої противаги до Монни Лізи — Джоконди. Да Вінчі зобразив жінку з душею, а Ван Донґен дав чудову підмальовку жінки без „душі"... в очах. Прецінь є такі істоти... здебільша типи сучасного життя. Були вони теж у давнину, що ляльками в „огородах любови" пишалися всіми принадами молодого гарячого тіла. Зобразила цей чар давнини Маґдали-

Радянська преса проти Німеччини.

Як повідомляють з Москви, вся радянська преса приносить гострі атаки на уряд Гітлера з приводу протикомуністичних репресій та ревізій в радянських установах у Німеччині. Обурена теж арештуванням радянських громадян. Факт, що недавного надбалтійського громадянина Альфреда Розенберґа, — пищуть „Ізвестія“ — бувшого комбатанта Гітлера, завзятого пропаґатора війни проти Радянщини, іменовано спеціяльним комісарем Гітлера до справ заграничної політики, дуже симптоматичний на підкладі всіх тих подій. Розуміється, добре відомі проекти Розенберґа, що мають на меті зорґанізувати протирадянський бльок і відірвати Україну, не стоять зовсім на перешкоді, навпаки пособляють тому, щоби він стався виконавцем завдань заграничної політики Гітлера. Всі ті факти разом свідчать, що уряд Гітлера веде тут свого роду демонстрацію, даючи повну свободу ділання протирадянським провокаторам, а слів самого канцлера Гітлера щодо характеру німецької політики супроти Радянщини годі брати поважно.

Ще гостріше виступає проти Німеччини „Правда“, яка між іншим зазначує, що німецька „контрреволюція“ перемінила середину Европи в склад пороху і стала осередком, який притягає протирадянські елементи з цілого світа. Гітлерівці стали „найслухнянішим і найпідлішим прихильником протирадянських інтервенціоністів“. Ніодна буржуазна держава, на думку „Правди“ не позволила собі супроти Радянщини на акти, які є щоденною практикою в сучасній Німеччині.

—o—

Пересунення в німецькій заграничній політиці.

БЕРЛІН. 4. IV. ПАТ. У звязку з іменуванням посла Альфреда Розенберґа шефом виділу заграничних справ нац.-соціялістичної партії, бюро Райтера повідомляє, що німецький міністр заграничних справ фон Нойрат рішив уступити зі свого становища, бо на його думку опанування гітлерівцями тієї позиції є першим кроком до опанування уряду заграничних справ.

Півофіціяльне бюро Конті стверджує, що мін. Нойрат не думає подаватися до димісії.

Зірвання радянсько-німецького торг. трактату.

МОСКВА, 4. IV. ПАТ. Останні статті радянської преси, спрямовані проти Німеччини, викликали в московських дипльоматичних колах враження великої політичної сензації. В найближчому часі дожидають зірвання радянсько-німецького торговельного трактату, а якщо протирадянські посунення уряду Гітлера не будуть припинені, може прийти до виповідження умови в Рапальо і берлінського трактату. Загально думають, що радянські політичні кола вже тепер уважають всі умови між Радянщиною й Німеччиною фактично зірваними з німецького боку.

Комісар Бачинський виправдується.

Чергова судова розправа за господарку в Народньому Домі.

Справа Народнього Дому та господарки в ньому вернула у пятницю й суботу мин. тижня знову на публичну арену — на цей раз як *розправа комісаря Мих. Бачинського проти автора отвертого листа про нього Гілярія Липецького* в окружному суді у Львові.

Розправа тягнулася два дні. Обвинувачений у ній Гілярій Липецький доказував свідками й документами, що закидувані ним комісареві Бачинському в отсьому листі зловживання справді були і врешті розправа змінилася настільки, що обвинуваченим у ній став наче комісар Бачинський, що гарячкуюче, нервово весь час виправдувався.

Закиди Г. Липецького в отвертому листі такі: 1) Бачинський побирав на подорожі до Варшави з каси Нар. Дому по 500 зол., видавав з цього щонайбільше 150 і так заробляв на кожній по 350 зол. 2) Коштом 3.000 зол. з каси Нар. Дому відремонтував б. помешкання по бл. п. д-рові Курівцеві і переніс туди льокатора зі своєї камяниці, щоби поширити собі приватне мешкання. 3) За якесь невідоме посередництво виплатив дир. Завадському 4.500 зол. 4) З позички 10.000 дол. виплатив до каси Н. Д. замісць 159.830 зол. тільки 109.162 зол., а 50.667 зол. дав за протекції при вироблюванні тієї позички. 5) Інж. Опольський, що ремонтував салю Нар. Дому, віддав був надвишку 15.000 зол. з заплачених йому грошей, але цих грошей не переведено через книги. 6) В 1928 р. Б. виплатив „Рольничому Союзові“ 44.986 зол., а Союз дістав у дійсності 21.922 зол., отже 23.012 зол. знову „зникло“ кудись і т. д.

До розправи покликано кількох свідків. Перший з них, синдик Н. Д. д-р *Лисяк*, зізнав, що Бачинський і Яблонський видали на вибори 5.000 дол., що Б. підписував фіктивні квіти, що „позичав“ собі приватно в „Центр. Союзі Русских Кооператив“ гроші і т. д., а суд ствердив, що такі квіти на суму 5.000 зол. не були взагалі втягнені до книг. Інший свідок, бухгальтер Н. Д. *Чучвара*, признався, що купував Б. і якомусь п. Стронському з касових грошей білети до театру, що виплачував якомусь Коцюркові, аґітаторові за Б. по 200 зол. місячно і ґазеті „Селянин“ по кількасот. зол. В касових книгах Н. Д. найдено теж в суді позиції, на основі яких Б. коштувала одна подорож до Варшави 1.520 зол., а друга 1.360 зол.

На всі ті закиди Б. старався дати відповідь. Оповідав, що мусів у Варшаві на всі боки давати гроші, що мав на меті виєднати користи і блага для „русского“ народу, словом: не каса Н. Д. покривджена, а покривджений він, діяч, якого за ревну працю примушено йти до суду, де мусить боронити своєї чести.

Для переслухання дальших свідків, що мабуть виявлять неодну ще ревеляцію, відложено розправу до 12. ц. м. Про неї не забудемо написати.

на Люка дуже простим, але щирим прочутим замислом, за яким пішло тонке виконання доброю малярською технікою. Інакше поглядів на справу жіночого портрету Де Варокіє. Він перехресними лініями одягу й хустинки на шиї та буйним волоссям голови тільки підкреслив різко рішучий характер дівчини — може з якоїсь італійської пристані.

Психольоґічний підхід мистців до портрету дуже замітний у жіночих подобах на виставі. І хоча мистці — Ано, Еро, Жанен, Олі, Маршан і Удо — кожний на свій лад не стільки підкреслюють характер портретованої жінки, скільки творять з неї свій образ, то врешті-решт на виставі ці образи є не тільки висловом індивідуального осягу поодиноких мистців, але й справжнім мікрокосмом серед моря однородних мистецьких явищ. Сюди належить і автопортрет Орті.

Збагнути цей індивідуалізм творця і його сюжету можна дуже добре на акті в композиції Льота. Усі мистці займаються актами; актовій фотографії присвячено чимало видань у світі, навіть дуже законспірованих, а проте рідко який акт виходить поза межі банального паскудства. Гидота ця не є в наготі полу, ані не в тілі, в якому іноді дрижать тельбухи, ані не в тяжкому задушному поті, що ним нераз несе від моделю... Гидко тільки те, що звичайно над прегарним тілом пишається безмежно глупе обличча. Зате жіноча подоба, в якій шумить вино молодости, що кожну мить готово вистрілити гучною струєю шампанського і опянити нас на все життя, стрічається в мистецьких актах дуже рідко.

(Докінчення буде.)

По широкому світі.

— Французьке міністерство воєнної маринарки наказало будову чотирьох кружляків містоти по 7.500 тон.

— Франція замкнула границю для ввозу польської конфекції.

— На основі несправджених вісток, Анґлія, мовляв, зголилася признати одно місце Малій Антанті чи там Польщі в директоріяті чотирьох держав.

— В Букарешті розпочалася міжнародня залізнича конференція задля устійнення міжнародньої тарифи.

— В Палермо розпочався третій міжнародній конґрес карного права.

Літвінов протестує.

МОСКВА, 4. IV. ПАТ. Комісар закордонних справ СРСР Літвінов зголосив на руки німецького амбасадора Діркесна протест проти переслідування радянських громадян в Німеччині та безосновних арештувань. Поруши теж справу ревізій в радянському торговельному представництві та на радянських кораблях.

Викидають соціял-демократів.

БЕРЛІН, 4. IV. ПАТ. На інавґураційному засіданні нової міської ради в Бранденбурзі прийшло до завзятої бійки. Гітлерівці викинули соціял-демократичних радних зі салі за те, що не встали зі своїх місць підчас співання націонал-соціялістичного партійного гимну. В касині міської ради побито провідника місцевої соц.-дем. партії Еберта, сина б. президента республики.

Нелеґальна торговля зброєю.

БЕРЛІН, 4. IV. ПАТ. Поліція у Штутґарті викрила значні склади і поширену нелеґальну торговлю зброєю, якою забезпечувалися радикально-лівицеві елементи, головно комуністи. Багато осіб, вмішаних в ту аферу, арештовано.

—o—

ПІДПАЛИЛИ ЦЕРКВУ.

МОНТРЕАЛЬ, 4. 4. ПАТ. У соборі св. Якова вибухнула пожежа, що, як здогадуються, повстала наслідком підпалу. Від якогось часу було більше підпалів католицьких церков, у Квібеку, тому зорґанізували відділ міліції добровольців, яка пильнує церков.

Студентські справи.

Високі школи у Ґрацу.

Виділ Українського Студ. Т-ва „Січ“ у Ґрацу подає до відома, що вписи на літній семестр на ґрацькому університеті тревають до 26. квітня включно. Вписи полагоджує зі залученням свідоцтва зрілости, метрики і 1 ам. доляра на видатки, Ukrainischer Studentenverein „Sitsch", Graz, Universitet, Austria. Утримання виносить місячно від 110—160 австр. шил. — Ґрац, 31. III 1933. — **Михайло Сайкевич**, голова, **Василь Сенютович**, секр.

Виділ Українського Студ. Т-ва „Україна“ в Ґрацу подає до відома тим, що хотілиб вписатися на одну з високих шкіл у Ґрацу в *літньому семестрі, який починається 15. квітня ц. р.*: Університет ім. Карла Франца має такі виділи: 1) медичний, 2) правничий і 3) фільософічний, при якому є фармація. Техніка має такі виділи: 1) Архітектура, 2) Інжінірія сухопутна і водна, 3) машиновий, 4) хемічний. Обі високі школи мають першорядні фахові сили, а спеціяльно виділ медицини, який дорівнює медицині віденській. Оплати на медичному виділі виносять в першому семестрі враз із вписовим около 200 шилінґів. Утримання в Ґрацу виносить від 120 ш. в гору. Ґрац, столиця зеленої Стирії, завдяки свому міжгірському положенню та здоровому кліматові, втішається великою фреквенцією туристів та літників і знаменито годиться для наукових студій. — За ближчими інформаціями звертатися на адресу: Ukrainischer Studentenverein „Ukraina" — Graz — Universitet, Oesterreich.

На відповідь залучувати міжнародній почтовий купон. — За виділ: *Липинин Мирослав*, секретар.

Практичні курси „Сільського Господаря“.

Товариство „Сільський Господар“ подає до відома, що Практичні Курси (господарсько-кооперативні) в Янчині *начинаються дня 20. квітня.* Приїзд учасників визначений на день 19. квітня.

Речинець внесення подань на принняття *продовжується до дня 10. квітня:* Їх треба посилати на адресу: „Практичні Курси“ у Янчині (на руки Вп. М. Луцького).

Всі зголошені та приняті учасники одержали потрібні інформації почтою. Просимо всіх кандидатів у їх власному інтересі полагодити якнайскорше всі формальности, потрібні до дефінітивного приняття.

Краєве Господарське Товариство
„СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР“
у Львові.

З орґанізаційного руху.

ПОВІТОВА НАРОДНЯ РАДА В КОЛОМИЇ.

Дня 31. березня п. р. відбулося в Коломиї засідання Повітової Народньої Ради УНДО. На нараді були заступлені майже всі села повіту. Всіх присутніх було до 70 осіб. Нарадою проводив голова ПНК селянин п. Юрко Слободин, а секретарював п. Бойчук. Політичні й орґанізаційні справи реферували посли Кохан і Чукур. Наради були дуже поважні й річеві і вказують на оздоровлення партійного життя в Коломийщині.

ПОВІТОВЕ ВІЧЕ В МОСТАХ.

В неділю, дня 24. березня п. р. відбулося в Мостах велике повітове віче. Присутніх було около 500 осіб. Вічем проводив член ПНК (в Жовкві) д-р Малко з Мостів. Про політичні й орґанізаційні справи реферував пос. Кохан. Віче пройшло серед найкращого настрою зібраних.

НОВИНКИ

— **Приймаю як давніше в моїм Заведенні при вул. Сикстуській ч. 17 від 9—1 і 3—6. Н а с с.** 2-3

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.**

— **Відома кравецька робітня у Львові ВАСИЛЯ ГРЕСЯКА** перенесена під ч. 23 вул. Сикстуська, III. сходи, I. пов. Приймає замовлення по 40 проц. дешевше на мужескі убрання, реверенди. Найліпші матеріяли на складі. 1615 4—20

— **60-ліття священства проф. о. А. Стефановича.** В пятницю 7. п. м. святкує сеніор нашого громадянства **о. Александер Стефанович** 60-літній ювилей свого священства. (Адреса: Львів, Чарнецького 26.)

— **В сьогоднішньому концерті** виконає п-і **Марія Сокіл** надзвичайно багату й цікаву програму: побіч прегарних пісень Римського-Корсакова, Чайковського, Василенка, Ріхарда, Штравса і ін. та оперових арій — усі співані вперше на нашій естраді — почуємо вперше в виконанню п-і Сокіл твори наших клясиків: Степового, Лисенка й Степенка. Початок концерту в год. 8.15.

— **За биття жидівських шиб.** Студенти матуричних курсів, Р. Стефанюк і М. Гладунь, засуджені свого часу городським старостом за биття шиб у жидівських склепах у Львові, стали додатково перед карним судом. Стефанюка засуджено на два місяці вязниці, а справу Гладуня відложено тому, що не явився свідок.

— **За комуністичні летючки.** Перед судом присяглих у Львові відбулася розправа проти братів Михайла і Юліяна Пастухів за поширювання комуністичних летючок. На основі вердикту присяглих суддів Юліяна Пастуха засудили на 20 місяців вязниці, а його брата увільнили від вини та кари.

— **Хто виграв на льотерії?** В 24-тім дні тягнення Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 50.000 зол. на ч. 146258; 15.000 зол. на ч. 52861; 10.000 зол. на ч. 62605; 5.000 зол. на ч. 894, 12319, 29736, 107985, 108510; 2.000 зол. на ч. 27812, 72401, 79067*, 108440, 108603, 110148, 116850, 121818*, 123350, 135189, 137156; 1.000 зол. на ч. 32, 11009, 11370*, 22782, 30593, 32157, 32293*, 32784, 40481, 41797, 47348, 52154, 58233, 59546, 63190, 64370, 67315, 71806*, 72778*, 77396, 78772*, 92423, 94109, 96344, 97532*, 120042, 124046*, 129565, 129749, 131204, 132904, 135432, 138787*. На числа, означені звіздкою, впали крім виграних — премії.

— **Страйк у лодському текстильному промислі кінчиться.** В окружнім інспектораті праці в Лодзі підписано 3. ц. м. збірну умову між трьома промисловими підприємствами і представниками шістьох робітничих союзів. У звязку з тим будуть пущені в рух всі фабрики, що належать до тих промисловців, які й оголосили відозву з закликом до робітників, щоби вернули до праці.

— **Зловили румунського бандита.** У Станиславові арештовано підозрілу людину, яка подала, що називається Герман Фельдгамер і походить з Румунії. Доходження викрило, що Фельдгамер утік із вязниці в Чернівцях, де находився у слідстві під закидом 14 грабунків і двох душогубств. Підчас утечі перед румунською жандармерією потерпів рану в руку. До закинених йому провин признався.

— **Пожежа.** В Руданцях пов. Львів вибухла 3. ц. м. пожежа й знищила 7 господарств. Шкоду обчисляють на 40.000 зол.

— **Душогубство в Перегінську.** Василь Кулик, 20-літний селянин в Перегінську пов. Долина убив свою братову Юстину. Пробив її ножем у плечі, опісля добив сокирою по голові. Свідком була 4-літна донька вбитої. Причиною вбивства були родинні невзгодини. За душогубом, що втік, глядає поліція.

— **Напад грабіжників.** Два невисліджені досі бандити вломилися до мешкання Пепи Штальової в Заболотові пов. Снятин. Звязавши Штальову, розбили скриню, з якої забрали 100 дол. Грабіжників сполошив чоловік Штальової, якого вони втікаючи, побили.

— **Тайний арсенал.** У Вінернайштат переведено ревізію в домівці соціял-демократичної партії. В часі ревізії найшли 150 крісів, один скоростріл і більшу скількість набоїв.

— **Лет понад Гімалаї.** З Бомбаю повідомляють, що понад Гімалаї перелетіли два англійські летуни Кляйдесдель і Масінтірє. Вони спрямували свій лет понад найвищий верх Еверест, осягнувши висоту 10.675 метрів. Тим способом здобули рекорд у перелеті понад найвищими гірськими верхами земної кулі. Лет тревав три години.

— **Дискусійний вечір в У. Т. Т.** В середу 5. ц. м., год. 6.30 в домівці У. Техн. Т-ва при вул. Костюшка 3. реферуватиме справу „Промислового Банку“ інж. Ольховий. Після цього відбудеться дискусія.

— **Справлення помилок.** Друкарський чортик зробив читачам збитка, бо в нашій статті п. з. **„Як господарять москвофіли в Сяноці“** попереставляв деякі слова та рядки і тому деякі речення вийшли незрозумілими. І так у 24 рядку згори в другій шпальті надруковано помилково „двацять“ рат, а має бути: **„дванацять рат“.** Далі по 44 рядку на тій самій шпальті пропущено два рядки і зміст речення вийшов дуже недоладний. Саме пропущено: **„Недокладний інвентар п. Возьного виказує запас товарів на 49.894.54 зол., а до дня продажі крамниці закуплено ще товарів за 182.80 зол. Разом запас товарів сягав на 50.077.34 зол., а не на „30.077.34 зол.“,** як це помилково надруковано.

Паломництво до Риму.

З проголошенням Великого Ювилею з нагоди 1900-літної річниці смерти Ісуса Христа на хресті і довершеного спасення людського роду всі католицькі народи цілого світа приготовляють численні побожні паломництва до святих місць Палестини, щоб оглянути само видовище тих великих подій, яких ювилей святкуємо. Рівночасно відвідують паломництва і Вічне Місто Рим, що є неначе осередком католицької віри, осідком і столицею Намісника Христового, де можна віддати честь пресвітлим памяткам Господніх Страстей.

У часах того страшного лихоліття, яке переживає наш український нарід і того загального зубожіння всіх не можемо собі позволити на паломництво до Святої Землі з огляду на високі кошти подорожі туди. Зате паломництво до столиці Христового Намісника можна відбути на третину дешевше. Щоби дати змогу українцям-католикам відвідати в цьому Ювилейному Році Вічне Місто Рим, Марійське Т-во Молоді у Львові підіймається, як попередніми літами, організації такого паломництва, яке разом з паспортовою оплатою не буде коштувати більше як 500 зол. (пятьсот зол.).

Паломництво виїде зі Львова в понеділок дня 3. липня ц. р. вечором, а верне до Львова по двох тижнях. Зголошування участи в паломництві приймає Секретаріят Мар. Т-ва Молоді, Львів, вул. Сикстуська 39 а, до дня 15. травня ц. р.

При устнім чи письменним зголошенні треба подати дані щодо часу і місця уродин і горожанської приналежности і залучити рівночасно першу рату в квоті 150 зол., бо тільки того вважатиметься зголошеним, що вплатив названу квоту.

У Львові, дня 4. квітня 1933 р.

Марійське Т-во Молоді.

✝ ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

о. Теодор Козак, парох в Колодні Великім, упокоївся в неділю 2. квітня в 70. році життя. Похорони відбудуться в четвер 6. ц. м. В. И. П.!

Відозви й комунікати.

До прихильників Українського Сокільства.

Для підтримки своєї внутрішньої діяльности Українське Сокільство нікого не турбує проханнями про матеріяльну допомогу, лише коли потрібна репрезентація української нації назовні, Українське Сокільство дозволяє собі прохати підтримки українського громадянства.

Одним з таких виступів назовні була участь 3.—6. липня 1932 р. Українського Сокільства за кордоном на IX. Всесокільському Здвизі у Празі не лише европейського, але й світового значіння. На цьому здвизі Українське Сокільство заманіфестувало перед цілим світом, що ще живе українська нація і в біді та недолі підготовляє активних борців за свою незалежність.

Видатки, звязані з цією участю, дійшли до 25 тисяч чеських корон, на покриття яких українські організації, поодинокі особи та прихильники Українського Сокільства дали біля 7 тис. ч. к. Таку ж суму дали українські Соколи, а 11 тис. ч. к. залишилось і до цього часу боргом ріжним фірмам і особам.

Українському Сокільству самому в тяжких умовинах життя на чужині незвичайно тяжко власними силами зліквідувати цей борг, а тому воно звертається за ласкавою матеріяльною підтримкою до всіх, кому дорога справа, яку ми ведемо.

Гроші просимо слати на адресу: Svaz Ukrajinského Sokolstva za hranicemi. Praha. Šekový účet poštovní spořitelny č. 10. 727

У Празі, 15. березня 1933 р.

Інж. В. Прохода, голова; інж. П. Цісар, заст. голови; О. Чучкевич, справник; інж. А. Турянський, господар; д-р Якубівський, скарбник; В. Забавський, начальник.

З нових книжок.

Василь Пачовський: „РОЗСИПАНІ ПЕРЛИ“. Видання II. Перемишль, 1933. Обгортка П. Ковжуна.

Колись це була одна з найщасливіших збірок у Галичині. Її справді читали, не тільки тримали в сальоні на столиках. Легкий мельодійний вірш, еротика і сальонове кохання склались на успіх „Розсипаних перел“. Пачовський уперше в Галичині промовляв поетичною українською мовою про кадрилі, фраки та декольте, ще й під звуки народньої пісні.

Минули 32 роки. За той час наша поезія пішла ще швидшою ходою, ніж політичні події. Через символіку дійшла вона нині до такої стадії, що строфа подобає часто на слова, порозсипувані із друкарської кашти; ось-ось „Перемишль“ пічнуть римувати зі „Львовом“ і замісць слів кластимуть крапки, середники та оклики. Строфа Пачовського ллеться, як вода у струмку, відповідно до ідеально-безжурного настрою, який, коли навіть переходить у тугу, жаль, біль і розпуку, ніколи не поважніє від рефлексії. Цікаво, яке враження роблять на нинішнього читача такі строфи:

Нанизав я ожерелле
З чистих перлів серед сліз
І приніс тобі, Ольдаюню,
На весні тобі приніс —
Тай поклав тобі на груди
Тії перли серед сліз!

Чуємо інколи фразу, що справжня поезія не старіється. Чи це значить, що всі добрі поезії минулих віків можемо читати і нині з насолодою, зацікавленням, захопленням? Річ не у тій або іншій вдатній поемі, а в усій духовій атмосфері, яку творить поет засобами свого слова. Гайне — один із найбільших світових лириків, та пригадайте таку його строфу, перекладену колись одним нашим поетом:

Коли настав чудовий май,
Садочків розцвівання,
Тоді у серденьку моїм
Збудилося кохання.

Важко уявити собі нині щось банальніше. Цей настрій у такій фразеольоґії став майже студентським шабльоном.

„Розсипані перли“ мають, як на наш нинішній смак, замало іронії супроти фраз і почувань

занадто схематизованих. Гайне, Пушкін, Байрон, зінсували нас, відобрали нам непорочну наївність закоханих студентів. Пачовський не знає рефлексії і не признає різьбленої, обдуманої строфи. Це робить його поетом тої молоді, що має ті самі ідеали, коли бере до рук поезії і сама їх пише.

Не знаємо, чи поет мав намір залишити яко мога вірний текст І-го видання як історичний документ, чи бачив, що за багато мав би праці, якби хотів пристосувати свою збірку до деяких сучасних вимог. Додані ним строфи і поезії не є виправою давнього тексту, а попросту зміною деяких місць, які чомусь авторові не подобались. Тимбільше треба було повиправляти деякі строфи, де є форми вже перестарілі, нелітературні:

Скрипки плачуть, скрипки грають,
Серце в танцю розкімають,
Гомін аж до церкви йде:
Не всі тиї ся кохають,
Що їх шлюбом повінчають! —
В церкві відгомін гуде.

На 6 рядків чотири рими на „ають" ще й із „ся" на переді — це неабияке довіря до свого натхнення! Дивно вражають ще такі форми, як щастє, коханне, довіре, очи, ночи, розвіесь, всьо, нич, хоть, лучі, черти (навіть той „рис"), або така прикра канцелярщина, як „я вибраний зістав". Цих недоглядів, що-правда, мало, бо мова Пачовського чиста, народня.

Поезій появляється нині у нас так мало, що навіть збірки зперед 30 літ можуть стати новиною.

м. р.

Катастрофа американського повітреплава.

Як повідомляють з Ню Йорку, кермовий повітреплав „Акрон", що належав до амер. воєнної фльоти упав у море біля морської ліхтарні Барнегат недалеко побережа Джерсі. На пароплаві, що був найбільшим кермовим бальоном на світі, находився адм. Мофет з залогою 77 людей. На рятунок поспішив нім. цистерновий корабель „Фебус" і врятував кількадесять членів залоги. „Акрон" пливає дальше на морських хвилях.

Повітреплав „Акрон" вертав із маневрів воєнної маринарки до летунської пристані в Лейкгорсті. Весь час удержував радієву злуку зі стаціями на суходолі та літав при помочі радіогонометричних обрахунків, бо простір виджения був дуже поганий. Кільканацять сильних ударів буревію зіпхнуло повітреплав на діл і кинуло на воду.

„Акрон" збудований в 1931 р., а 8. серпня тогож року віддали його воєнній маринарці. Хресною матірю „Акрону" була жінка президента Гувера. Містота „Акрону" виносить півсема міліона шестистінних стіп. Був то останній здобутків техніки, що перевищав „Цепеліна". „Акрон" міг летіти з пересічною скорістю 100 км. на годину, а поле його ділання виносило 18.000 км.

НЮ ЙОРК, 4. 4. ПАТ. На рятунок „Акрону", що мабуть дуже поважно ушкоджений, відпливув один кружляк і один торпедовець із морської бази в Лейкгорсті. Умовини для лету дуже утруднені, бо хмари нависли низько. Вітер дув зі скорістю 45 миль на годину й уносить повітреплав щораз далі.

ВАШИНГТОН, 4. 4. ПАТ. Здогадуються, що в „Акрон" ударив грім. Іще невідомо, чи він знищений зовсім і чи вся залога затонула. В усякому випадку замітне тут велике затріюження наслідком катастрофи. В радіотелеграмі, що її надав німецький корабель „Фебус" виходить, що корабель підплинув до місця катастрофи. З корабля бачили плаваючих по морі людей зі залоги повітреплава й інші предмети. „Фебус" урятував трьох людей зі залоги. З корабля бачили багато людей, що розпучливо боролися з хвилями.

ВАШИНГТОН, 4. 4. В радіотелеграмі з корабля „Фебус" капітан корабля повідомляє, що зараз попівночі, як плив із Ню Йорку в напрямі Тампіко, запримітив світла повітреплава ще вгорі. Небаром побачив ті світла на поверхні моря. Тому звернув корабель у цьому напрямі і за якийсь час почув крики, що доходили з моря, та всякий рятунок був утруднений з причини лютуючої бурі. Зміг урятувати всього лише трьох людей.

АРЕШТУВАЛИ БУХАРІНА.

Риські часописи повідомляють із Ленінграду про арештування Бухаріна. До Ленінграду приїхав Бухарін із відчитом про техн. реконструкцію більшовицького промислу. Зачувати, що арештували Бухаріна в звязку з новим викриттям опозиційної організації.

ФРАНЦУСЬКЕ МЕМОРАНДУМ.

ПАРИЖ, 4. 4. ПАТ. Рада міністрів після дискусії устійнила напрямні меморандум Поль Бонкура. Меморандум не має бути контрпроектом Мусолінієвого пляну, а радше хоче обговорити заг. справи проекту. Франція готова співпрацювати для мира з Англією, Італією та Німеччиною, бо ці держави відповідальні за долю Европи. Бажаючи вдержати мир згідно з принципами Льокарнського та Кельогового пакту ті 4 держави будуть нараджуватися, аби найти спільну формулу розвязки всіх справ у ділянці взаємин. Скільки разів ці 4 великі держави мусітимуть розглянути справу, що торкається іншої держави, завізвуть заінтересовану державу до участи в нарадах від самого початку. Співпраця буде відбуватися в рямцях Ліги Націй.

Сигнатарі пакту 4-х вел. держав мусітимуть зобовязатися не побільшувати своїх зброєнь за весь час істнування трактату.

ПЕРЕВАГА ФРАНЦІЇ КІНЧИТЬСЯ.

Льойд Джордж помістив статтю в „Берзен Курір-і" про велике значіння Мусолінієвого проєкту для европейської політики. Автор твердить, що гегемонія Франції в Европі вже кінчиться. Гітлер бажає озброїти Німеччину та довести до ревізії мирових трактатів. Колиб прийшло до війни, то Англія не стане на боці Франції проти Німеччини.

БІЛЬШОВИКИ ПРОТИ РЕВІЗІЇ ТРАКТАТІВ.

МОСКВА, 4. 4. ПАТ. Більшовицька преса виступає знову проти ревізії мирових трактатів. „Ізвєстія" твердять, що ревізія не є можлива без війни, а спроба мирної ревізії кордонів викличе небезпеку нової війни. „Красная Звезда" порівнює теперішнє положення з 1914 роком і каже, що римський проєкт бажає заспокоїти німецькі амбіції коштом Польщі, Франції та Малої Антанти. Томуто ревізія мирових трактатів рівнозначна з небезпекою нової війни.

Дописи.

ДРОГОБИЧ.

Шевченківське свято сер. шкіл. Серед сірої буденщини щоденного життя і серед страшної нашої дійсности прокидають нас хвилини, коли віддаємо поклін духові Тараса. Головно Шевченківські шкільні свята мають у собі чимало чару. У колі молоді повної запалу, повної чистих поривів, оживають спомини й надії. Така атмосфера була на академії українських сер. шкіл Дрогобича у честь Т. Шевченка 2. квітня у вел. гімназійній салі. Сцена вся у квітах та зелені, а посередині погруддя Тараса. І на цьому тлі три години пересуваються живі квіти, наші молодята. Програма велика, може за велика. Точок 15, а коли додати повторювання, то й 20. Хори гімназії і семинарії відспівали 6 пісень; всі вони зіспівані і дисципліновані. Інтонація чиста, тільки жаль обтинати такі більші композиції як „Вечерниці" Ніщинського. Хорами проводили пп. Іваненко і Герникізна. Дуже гарне вражіння зробило сопранове сольо „Веснівка" учениці семинарії п. С. Харищаківної. Гімн. учениця п. Баранецька відіграла Карганова: Арабески, музикально і з чуттям. Уч. семинарії Петричкевич відіграла чисто Двожака Гумореску; скрипачка має талант. Треба згадати мельодекламацію п. Кубранович, яка дуже подобалася. Була і одна мужеська деклямація, (уч. гімн. Захарія) — і два скрипкові ансамблі, які доволі чисто відіграли чотири твори. Атракцією вечора було сопранове сольо відомої в Дрогобичі співачки п. Софії Гаврищуківної, уч. VIII. кл. гімн., яка прегарно відспівала Січинського: „І золотої і дорогої"... Вона має величезний голосовий матеріял, знаменитий слух, музикальність, почуття ритму. На закінчення слово сказав проф. Карманський.

КАЛУШ.

З діяльности господарських установ у Калущині. Калущина займає в краю одно з неостанніх місць у господарській діяльности, подібно, як в організаційній та освітній ділянці, хоч округа є одна з більших. У господарській діяльности перед веде густа сітка кооператив під проводом Повітового Союзу Кооператив у Калуші; до неї в останньому році долучується зростаюча мережа Кружків „Сільського Господаря", що повстають і працюють під кермою філії „С. Г." в Калуші. В останніх днях березня ц. р. відбулися загальні збори цих обох повітових установ; численна участь населення у зборах, річевий і поважний хід нарад, намічений і потверджений плян праці на найближче майбутнє вказують, що праця названих установ скріплюється і набирає розмаху до повного здійснення господарських потреб округи. В ході нарад зборів ПСК учасники довідалися, що Калущина має 111 кооперативних одиниць; без кооператив є всього 8 місцевостей. Сільські кооперативи (без молочарських і кредитових) мають 11.000 членів на 21.000 українських господарств; власного майна мають сільські кооперативи 295.000 зол. Збогачення українського стану посідання, чи пак заощадження доходить до квоти 197.000 зол. на рік, на яку то квоту складаються чисті зиски, суми побрані нашими людьми титулом платень, належностей за достави, датки і т. д., що дає в пересічі на одну кооперативу 2.526 зол., на одного члена 18 зол. Для користування членами були при 26 кооперативах машини і господарські знаряди, 29 кооператив мало свої будинки, в яких крім кооп. крамниць мали звичайно приміщення місцеві культурно-освітні товариства. Як додати, що Союз Кооператив налагоджує збут безрог і домашньої птиці, що уладжує в порозумінні з філією „С. Г." кооп.-господарські курси, що ця філія „С. Г." чинно налагоджує годівлю расових курей, закладання овочевих садків, промислове пасічництво і т. д., то приходимо до переконання, що в Калущині швидко прийде до значного поліпшення господарського положення населення.

А. В.

Протиалькогольна вистава. Заходом Кружка Т-ва „Відродження" в Калуші відбулася в днях від 19—26. березня ц. р. протиалькогольна вистава з відповідними викладами. Слід підкреслити, що вистава, перша того роду в Калуші, підготовлена з великою вважливістю і накладом праці, викликала велике зацікавлення загалу зокрема селян. Ідея „Відродження" находить щораз-то більше зрозуміння серед нашого села, де загал проводить повну абстиненцію. Доказом сказаного хочби й одна політична нарада, яка на днях відбулася в Калуші, де на поверх 200 присутніх ніхто не курив, хоч давніше на того роду політичних нарадах від тютюневого диму аж кишіло.

ТЕРЕБОВЛЯ.

Теребовельщина Т. Шевченкові. Впродовж місяця березня відбулася в Теребовельщині низка концертів у честь Т. Шевченка. Згадаємо тільки визначніші. І так дня 5. III. 1933. влаштувала Шевченківський концерт чит. „Просвіти" в Романівці. На програму концерту склалися продукції читальняного хору. Хор вишколив місцевий дяк Бойчак. Він виконав поодинокі точки гарно. Вступне слово виголосив д-р Голований з Теребовлі. Деклямували три дівчини. Зацікавлення концертом було таке велике, що простора саля не змогла всіх слухачів помістити. Тому повторено концерт ще 12. III. 1933. з тою самою програмою. — Дня 19. III. 1933. відсвяткувало село Ілавче память Шевченка, влаштовуючи в читальні концерт. Програма концерту дуже ріжнородна і як на село доволі богата та солідно виконана. Співали хори: мужеський, мішаний і жіночий. Дириґували хорами на переміну о. Йосиф Райх і п. Мальчос. Особливо гарно випала пісня „Заввенімо разом братя" в виконанню жіночого хору. Був цілий ряд деклямацій, які зробили на публику гарне вражіння. Читальняна дута орхестра відіграла кілька вязанок народніх пісень. Про життя і творчість поета говорив д-р Степан Голований. Концерт увінчався повним моральним і матеріяльним у-

Куток мови.

Замість стрічка (рос.) треба *рядок;* у нас *стрічка* значить стяжка, стьожка. Нпр. Розплітали коси та стрічки ... (Шевченко). Зам.: лента (рос.) треба вживати *стяжка.* За.: уровень (рос.) треба *рівень.* Зам.: узнати у польськ. значінні uznać треба: *признати,* нпр. Я не признаю такої поведінки. „Узнати" значить у нас: довідатись, переконатись, зрозуміти, зміркувати. Нпр. Я узнав цю новину щойно нині. Зам.: вертати додому треба *вертатись;* вернути, вертати значить *віддати.* Нпр. Я вернув йому гроші. Зам.: поніс смерть, поніс страту, відніс побіду (все це польонізми) треба: помер, переміг, вийшов переможцем. Зам.: викрити злодія треба відшукати, виследити, вишукати. (Поо. „Рідна Мова" ч. 3 стаття д-ра В. Виноградського).

успіхом. Треба підкреслити невтомну працю о. Йосифа Гайха, місцевого пароха і його помічника п. Дмитра Мальчоса, дальше дириґента оркестри і взагалі всіх старших і молодших громадян Іллвча. — Тої самої неділі відбувся Шевченківський концерт в селі Іванівка заходом місцевого Кружка „Рідної Школи“. Вступне слово виголосив п. Павло Олійник. Реферат про життя і творчість Шевченка виголосив п. Білинський. — Не остався позаду і один з недавно відновлених організаційних осередків в Теребовельщині: Будзанів. Рік-два тому почалася там національна робота на ширшу міру і вже нині Будзанів може похвалитися гарними успіхами. Одним з проявів тої роботи був Шевченківський концерт влаштований дня 26. III. ц. р. На програму концерту зложилися виступи мішаного хору під управою молодого інтеліґентного дяка, вступне слово д-ра Старосельця, деклямації, сольоспів, вкінці сценічний діточий образок „Вінок на могилу Тараса“. Мала саля читальні не могла помістити натовпу публики. Почалося свято поважним „Заповітом“, який присутні вислухали стоячки. Хор вивязався зі свого завдання знаменито. Перлинами концерту були дві діточі деклямації: Степанії Ковалик „Розрита могила“ і Степанії Заранок „Мені тринацятий минав“.

Районові просвітянські анкети. В днях від 23. до 27. III. відбувся ряд районових просвітянських анкет-люстрацій для всіх читалень теребовельського повіту під проводом делеґата Головного Т-ва п. Гафтковича і д-ра Степана Голованого. Конференції відбулися в таких районах: 23. 3. Теребовля, 24. III. Деречівка, 25. III. Будзанів, 26. 3. Могильниця Нова, 27. 3. Струсів. Делеґат Головного Т-ва виголошував реферати про нові закони і як до них пристосовувати життя читалень. Потім слідувала провірка читальняного книговодства і поучення як провадити нові книги. В анкетах взяло участь кількасот виділових читалень. За малими вимками виділові точно на анкети. **Д-р Ст. Г.**

Листування Редакції.

Я. Тат. Ст. Сам. Стаття не може бути довга; мусите раніше прислати, бо принципіяльно сказати не можемо.

Вп. Дописувачів прохаємо всі матеріяли, призначені до друку, спрямовувати на адресу Редакції, а не поодиноких її членів.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 5. квітня, год. 7.30 веч. „Фройляйн Доктор“.

Четвер, 6. квітня год. 7.30 веч. „Мадам Батерфляй“ (Тамакі Міюра).

Театр Ріжнородностей.

Середа, 5. квітня год. 7.30 веч. „Михася та її мати“.

Четвер, 6. квітня год. 7.30 веч. „Михася та її мати“.

Кіна.

АДРІЯ: „Вулиця осуджених душ“.
АПОЛЬО: „Всім вільно кохати“.
АТЛЯНТИК: „10-ий любко“ (Анні Ондра).
КАСІНО: „Маски д-ра Фу Манчу“ (Борис Карлов).
КОЛІСЕЙ: „Кохання серед снігу“, ревія „Румба покріпляє“.
КОПЕРНИК: „Мумія“.
МАРУСЕНЬКА: „Мумія“.
МІРАЖ: „Доктор Джекиль і містер Гайд“.
ОАЗА: Нечинне.
ПАЛЯС: „Студент-прошак“.
ПАН: „Райський птах“ і ревія.
ПАСАЖ: „Кохання злочинця“ та „Фліп Флап у чужинній леґії“.
ПРОМІНЬ: „Король Парижа“, „Веселий вдовець“.
СТИЛЕВЕ: „Жінка на одну ніч“.
УТІХА: „Геґенна жінки“ й ревія.
ХИМЕРА: „Бльонд Венус“ (Марлена Дітріх).

Закордонне радіо.

Середа, 5. квітня 1933.

Братислава (279,3) 12.30 Концерт, 17.55 Відчит, Спів, **Міляно** (331,4) 13.45 Орхестра, 17.00 Концерт, 20.30 Комедія, орхестра, **Брно** (341,7) 21.00 Мист. жарти (спів, музика), **Берлін** (419) 19.35 „Рієнці“ оп. Ваґнера, **Білгород** (429,7) 16.00 Нар. пісні, 20.00 Скрипка, **Рим** (441,2) 13.10 Легка музика, 17.30 Концерт, **Лянгенберґ** (472,4) 21.00 Моцарт, **Відень** (518,1) 11.30 Квартет, 22.25 Музика, **Мінхен** (532,9) 19.05 Сім Шуманових пісень, 19.55 Вес. вечір, **Будапешт** (550,5) 19.30 Спів, 22.30 Сонати, фортепіян, віольончеля, **Харків** (937,5) 9.00 Український концерт, 13.50 Концерт, 15.10 Солісти, 18.30 Музика, спів, рецитації, 19.00 Концерт із театру „Березіль“.

Четвер, 6. квітня 1933.

Братислава (279,3) 12.30 Концерт, 18.25 Спів, 19.25 Дві скрипки, **Копенгаґен** (281,2) 20.00 „Вільгельм Тель“ оп. Россіні, **Міляно** (331,4) 21.00 „Міньон“ оп. Томаса, **Брно** (341,7) 19.25 Нар. музика, **Рим** (441,2) 20.45 Симф. концерт, **Прага** (488,6) 20.00 „Одружіння“ ком. Гоголя, **Брюселя** (509,3) 17.00 Шуберт, **Відень** (518,1) 15.45 Музика для дітей, 16.50 Капеля, **Будапешт** (550,5) Військ. орхестра, 12.05 Солісти, 19.30 Трансм. з Опери: Ельслер Фанчі та Кобзар із Кремони, **Харків** (937,5) 9.00 Трубна орхестра, 13.50, 15.10, 20.00 Концерт, 18.10 Скрипка, 19.00 Літер. авдиція.

Львівське радіо.

Середа, 5. квітня 1933.

12.10, 17.15 Грамофон, 15.25 Збіжева біржа, 15.35 Для дітей: „Панна Крапочка та її товариші“, „Дивні пригоди малпочки Сікі“, 16.00 Цитра, 16.20 Для матуристів „Історія“, 16.40 Як розумно плекати спорт, 17.00 Муз. буквар, 17.40 Сусп. працівники на услугах хорих, 18.25 Легка музика, 18.55 Що пересічний англієць знає про Польщу, 19.30 Літер. життя, 20.00 Відчит, 20.15 Авд. з консерваторії, музика, спів, 22.15 Ресіталь — Бендер (бас), 22.35 Про Віта Ствоша (в есперанто), 23.00 Танкова музика.

Четвер, 6. квітня 1933.

12.10, 15.30, 16.15, 17.00 Грамофон, 12.35 Шк. концерт, 15.25 Збіжева біржа, 16.00 Спортові враження з Праги та Німеччини, 16.20 Лекція фр. мови, 16.40 Тайна „Залізної маски“, 17.40 Відчит, 18.00 Для матуристів: „Історія“, 18.25 Легка музика, 19.00 Літер. фейлетон, 19.10 „Візія Мадонни“, 20.00 Квартет, 20.45 Орхестра, 21.30 „Бурмістрівна Гризельда“ авд., 22.20 „Враження з Польщі“ промова в англ. мові Вернон-Бартелета, 22.35 „Нюйорк і старий Відень“ форт. ресіталь, 23.00 Танк. музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар в приватних оборотах 8.87.75.
Золото: доляри 9.06; дукати 21.00; корони 37—37.50; франки 36.00.
Срібло: корони 0.32; фльорени 0.85; рублі 1.40.

ВАРШАВСЬКА БІРЖА.

Валюти і девізи.

Транзакції. Продажа. Купно.

Голяндія 360.25, 361.15, 359.35; Льондон 30.60, 30.75, 30.45; Нюйорк чеки 8.918, 8.938, 8.898; Нюйорк кабель 8.925, 8.945, 8.905; Париж 35.07, 35.16, 34.98; Швайцарія 172.40, 172.83, 171.77; Італія 45.80, 46.02, 45.58; Берлін 212.80—212.70.

Акції.

Банк Польський 76—75.25.

ЗБІЖЕ.

За 100 кг. льоко ст. над. парітас 200 км. Ціни ринк.	золотих від	золотих до
Пшениця двірська	32·00	32·50
Пшениця збірна	29·25	29·75
Жито одноціле	15·50	15·75
Жито збірне	14·75	15·00
Ячмінь двір. одноцілий	13·50	14·—
Ячмінь на мливо	11·75	12·00
Овес галицький	13·75	14·25
Овес замоклий	11·25	11·75
Кукурудза краєва	16·00	16·50
Бараболя промисл.	3·—	3·26
Фасоля біла	17·—	20·—
Фасоля колірова	14·—	15·—
Фасоля краса (з мішк.)	17·—	18·—
Горох пів-Вікторія	22·—	26·—
Горох полевий	14·—	16·—
Бобик	10·—	10·50
Вика чорна	10·50	11·—
Вика сіра	8·50	9·—
Сіно солодке прасов.	6·50	7·50
Солома прасована	4·50	5·—
Гречка	15·00	15·50
Льон	37·—	39·—
Лубін синій	8·25	8·75
Ріпак озимий	40·—	42·—
Висівки житні	6·—	6·25
Висівки пшеничні	6·—	6·25
Пшоно	29·—	31·—
Просо краєве	17·—	18·—
Макухи льняні	17·—	18·—
Конюшина черв. за.	75·—	80·—
Мак синій	180·—	190·—
Мак сивий	160·—	170·—

100 кг. льоко Львів	від	до
Пшениця двірська	33·50	34·00
Пшениця збірна	30·75	31·25
Жито одноціле	17·00	17·25
Жито збірне	16·25	16·50
Ячмінь на мливо	13·25	13·50
Овес збірний	15·25	15·75
Мука пшен. люксусова	60·50	61·50
Мука пшен 65 проц.	46·—	47·—
Мука житня тип уряд.	33·50	34·00
Висівки житні	6.25	6·50
Висівки пшеничні	8·00	8·50
Крупи ячмінні грубші	24·—	26·—
Пшоно ч. 1	38·—	40·—
Пенцак ч. 10	28·—	30·—
Сіно солодке кр. пр.	7·50	8·50

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 4. IV.: масло 3.20, молоко 19, сметана 90, яйця 3.—. Тенденція на масло, молоко і яйця удержана.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Загальний Збір „Народньої Гостиниці“, кооп. стоваришення з обм. порукою у Львові, відбудеться дня 22. квітня 1933 (субота) в 5-ій год. попол. в салі стоваришення при вул. Косцюшка ч. 1 з порядком нарад: 1) Відкриття Заг. Збору. 2) Відчитання протоколу з останнього Заг. Збору. 3) Звіт Дирекції з діяльности стоваришення і затвердження білянсу за 1932 р. 4) Звіт Контрольної Комісії з внеском Надзірної Ради на розділ чистого зиску. 5) Вибір 2-ох членів Надзірної Ради в місце уступаючих. 6) Вибір 3-ох членів Контрольної Комісії. — По думці § 42. статуту вимагана особиста участь члена в Заг. Зборі (з одним голосом незалежно від числа зложених уділів). Правні особи репрезентують на Зборі законні заступники (з уповноваженням на письмі). — Звіт, річні замкнення і білянс виложені в льокалі кооперативи для перегляду членам. — За Надзірну Раду: **Роман Сосновський**, предсідник, **Д-р Ярослав Олесницький**, секретар. 1682 1-1

Заходом Т-ва Научних Викладів ім. Петра Могили, відбудеться в четвер дня 6. квітня 1933 р. в годині 18. в салі Української Бесіди, при вулиці Рутовського, відчит о. д-ра Кладочного п. з.: „Спомини з моїх різдвяних поїздок по вязницях“.

Дещо для жіноцтва. Дня 8 квітня з год. 6. веч. в салях Укр. Бесіди (Рутовського 22) влаштовує Філія Союз Українок у Львові із Народною Торговлею торговельну АНКЕТУ із рефератом п. сен. Ю. Павликовського та показом виробів українських підприємств і фабрик, при чому гості матимуть змогу випробувати та посмакувати першорядні вироби нашого молодого промислу. Крім цього фірми роздаватимуть пробки своїх виробів. Всі українські фірми можуть прислати свої експонати перед анкетою на руки Народної Торговлі. Приявність членів Філії С. У. обовязкова! Гостям раді. За Виділ Філії Союзу Українок у Львові: М. Колтунюк, голова, Д. Хронозят господарська реф. 1684 1—2

Дня 7. квітня ц. р. в год. 6 відбудеться вокально-музичний концерт в рухавковій салі заведення СС. Василіянок при вул. Потоцького 95. Дохід призначений на будову церкви. 1684 1—3

Жертви, які надійшли до нашої Адміністрації в золотих: **для нещасної матері** збірка з Моравської Острави 25.04, Гурток „Єдність“ в Усті ЧСР. 26.—, д-р Яр. Олексишин, Львів 5.—; **на Рідну Школу:** інж. Корн. Кіяюк зі збірки в домі Фещенко-Чопівських 20.— і **на Українських інвалідів** 22.—; **на обіди бідним українцям** Анна Тріска, Бялисток 5.10.

Справлення ошибки. У вчорашнім числі „Діла“ в оголошенні про Загальні Збори Акціонарів Спілки Акційної для будівельного промислу трапилась помилка в уступі: „Для виконання права голосування треба акції, що доказують право голосування, зложити найпізніше на 2 днів перед Загальними Зборами“, має бути на 8 днів.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.